

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Gersdorf (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z odwołania H. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o emeryturę

w przedmiocie skargi H. I. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 października 2007 r.,

oraz wyrokiem Sądu Najwyższego, sygn. akt I UK 12/08,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 maja 2013 r.,

**stwierdza swą niewłaściwość i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w [...].**

UZASADNIENIE

W dniu 4 kwietnia 2012 r. ubezpieczona H. I., powołując się na wydanie przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 28 lutego 2012 r. wyroku w sprawie K 5/11, złożyła w Sądzie Apelacyjnym skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 3 października 2007 r., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o emeryturę.

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2013 r., Sąd Apelacyjny "na podstawie art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 412 § 4 k.p.c." stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i

sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Najwyższemu. Postanowienie to nie jest uzasadnione na piśmie.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Przekazanie przez Sąd Apelacyjny sprawy (skargi o wznowienie postępowania) do rozpoznania Sądowi Najwyższemu jest nietrafne. Przepis art. 412 § 4 k.p.c. - który w ocenie Sądu Apelacyjnego miał uzasadniać przekazanie sprawy - stanowi tylko tyle, że "jeżeli do rozstrzygnięcia o wznowieniu postępowania zakończonego wyrokiem właściwy jest Sąd Najwyższy, sąd ten orzeka tylko o dopuszczalności wznowienia, a rozpoznanie sprawy przekazuje sądowi drugiej instancji". Regulacja ta nie określa więc, w jakich przypadkach Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania skargi o wznowienie postępowania. Aby ocenić, który sąd jest właściwy do rozpoznania tej skargi, należy odwołać się do innych przepisów prawa procesowego, w szczególności do art. 405 k.p.c., który stanowi, że do wznowienia postępowania z przyczyn nieważności oraz na podstawie przewidzianej w art. 401¹ k.p.c. właściwy jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, właściwy jest sąd instancji wyższej. Właściwość sądu w sprawie wszczętej na skutek skargi o wznowienie opartej na podstawie z art. 401¹ k.p.c. określa art. 405 zdanie pierwsze k.p.c. i jest to przepis szczególny w stosunku do art. 412 § 4 k.p.c. obejmującego każde wznowienie postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., I CO 17/06, LEX nr 421409). W zakresie właściwości sądu do wznowienia postępowania, przepis art. 405 k.p.c. zrównuje podstawę przewidzianą w art. 401¹ k.p.c. z podstawami nieważności, wskazując, że właściwy do wznowienia jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, sąd instancji wyższej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2008 r., I CO 24/08, LEX nr 658166). Przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, właściwy do rozpoznania skargi o wznowienie postępowania w razie oparcia jej na podstawie nieważności (art. 401 k.p.c.), należy rozumieć sąd orzekający w instancji, w której postępowanie było dotknięte nieważnością, a gdy nieważnością było dotknięte postępowanie w więcej niż jednej

instancji - sąd wyższej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2006 r., I PO 1/06, OSNP 2007 nr 9-10, poz. 134).

Skarga o wznowienie postępowania wniesiona przez ubezpieczoną nie podlega rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy, lecz przez Sąd Apelacyjny z następujących powodów.

Po pierwsze, skarga została oparta na podstawie przewidzianej w art. 401¹ k.p.c., a zatem - zgodnie z art. 405 k.p.c. - sądem właściwym do jej rozpoznania jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie. Z treści skargi w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że ubezpieczona - powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r., K 5/11 (Dz.U. 2012 r., poz. 251; OTK-A 2012 nr 2, poz. 16) - zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 3 października 2007 r., a nie wyrok Sądu Najwyższego (tak też wnosila na rozprawie w dniu 27 lutego 2013 r.). Już z tego względu należało przyjąć, że to Sąd Apelacyjny jest właściwy do rozpoznania skargi, gdyż ten Sąd wydał zaskarżone orzeczenie i nie miało miejsca zaskarżenie orzeczeń sądów różnych instancji (art. 405 zdanie pierwsze k.p.c.).

Po drugie, w sprawie, w której zapadł wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 3 października 2007 r., orzekał także Sąd Najwyższy, który wyrokiem z dnia 11 maja 2009 r., I UK 12/08, oddalił skargę kasacyjną ubezpieczonej. Podstawą tego rozstrzygnięcia była podjęta w tej sprawie (a więc wiążąca z mocy art. 398¹⁷ § 2 k.p.c.) uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., I UZP 6/08 (OSNP 2009 nr 9-10, poz. 120), według której przy ustalaniu prawa do emerytury warunkiem niezbędnym uwzględnienia okresu składkowego wymienionego w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) jest - po wejściu w życie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm.) - przedstawienie przez wnioskodawcę decyzji o uznaniu go za repatrianta w oparciu o art. 16 ust. 4 tej ustawy. Przy wydaniu wyroku z dnia 11 maja 2009 r. Sąd Najwyższy nie stosował - a będąc związany podstawami skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) nie mógł stosować - art. 114 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach uznanego przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 28 lutego 2012 r., K 5/11, za

niezgodny z Konstytucją RP. Oznacza to, że ubezpieczona prawidłowo nie zaskarżyła wyroku Sądu Najwyższego, gdyż podstawa wznowienia przewidziana art. 401¹ k.p.c. tego wyroku nie dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2012 r., II UO 3/12, Legalis).

Wreszcie - po trzecie - należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy, który rozpoznawał skargę kasacyjną i ją oddalił, nie jest sądem wyższej instancji w rozumieniu art. 405 zdanie pierwsze k.p.c., ponieważ orzeka poza tokiem instancji. W takiej sytuacji do wznowienia postępowania właściwy jest sąd drugiej instancji (postanowienie z dnia 19 września 2012 r., III UO 4/12, publikacja przewidziana w OSNP 2013 nr 17-18).

W myśl art. 200 § 2 zdanie drugie i trzecie k.p.c. sąd wyższego rzędu, któremu sprawa została przekazana, nie jest związany postanowieniem o przekazaniu sprawy. Sąd ten w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekaże sprawę innemu sądowi, który uzna za właściwy, nie wyłączając sądu przekazującego.

Wobec tego Sąd Najwyższy na podstawie powołanych przepisów stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].